

DM MAGAZIN

Párbeszéd

Regőczy István

Viaskodik az ember magával

— Huszonhét éve igazgató, mindig a zöldségkereskedelemben.

— A vállalat többször változott közben. Először MEZŐKER volt, aztán MEK lett, kétféle jelentéssel — szövetkezeti vállalat és szövetkezeti közös vállalat —, most ZÖLDÉRT.

— Jó ennyi ideig igazgatónak lenni?

— Ha azt mondom, nehéz, és mindig nehezebb, az igazat mondom. Bár sok a teher, nagy a felelősség, szeretem. Ha nem lenne jó — ennyi idő alatt lett volna alkalom pályát változtatni.

— Az igazgatói tekintélyt szereti?

— A munkát.

— A felelősséget?

— Vele jár, vállalom.

— Kiszámolta már, naponta hány ember levesébe lát bele?

— Így még nem jutott eszembe.

— Közvetlenül vagy közvetve az egész megye minden forgalomban levő levestányérjába, az esztendő minden napján belelát.

— Tovább fokozhatjuk, hiszen az általunk főlvásárolt zöldség és gyümölcs kis része marad csak a megyében. Az ország más tájain is főznek a mi sárgarépánkból, és esznek az őszibarackunkból, almánkból. Hatalmas mennyiséget szállítunk külföldre is. Most például naponta 150–180 vagon árut veszünk át a termelőktől, és vagy továbbadjuk, vagy elteszük télre.

— A termelő annak örül, ha sok van valamiből. A vevő még jobban. És a kettő között a kereskedelem?

— Ha annyi van, amennyi kell. Ha a kereslet és a kínálat találkozik. Ha kevesebb van valamiből, nagy baj, mert élelmiszerről, ellátásról van szó. Ha több, értékesítési nehézségeink támadnak.

— Kemény törvénye a piacnak a kereslet és a kínálat. De a ZÖLDÉRT-re azt is mondhatjuk: aki keres, az kínál. Annyit keres a termelőknél, hogy jó áron kínálhassa tovább.

— Ha csak kereskedők lennénk, teremthetnénk ilyen állapotot is. Csak hogy az ország gazdaságpolitikai célkitűzéseire minden lépésünkkel igazodnunk kell.

— Vegyünk egy olyan sémát, hogy elad a vállalat 100 vagon paradicsomot, és rájön, sokat kell vele dolgozni. Kitalálja, keveset vesz meg, csak tíz vagonnal, megne a kereslet, megnőhet az ár, lehet a haszon éppen annyi, mint a száz vagonnál volt. Jóval kevesebb munkával.

— Jó, maradjon a példa elretentőnek: így nem szabad csinálni. Nem tőkések vagyunk, ennek a társadalomnak a tagjai, ennek az államnak a gazdaságpolitikáját kell végrehajtanunk.

— A zöldségkereskedelem tehát politikai kérdés?

— Nem az a célunk, hogy tíz vagonra szorítsuk le a száz vagon, hanem az, hogy minden megtermelt árut átvegyünk.

— Bocsanat: a vállalat minden dolgozója így gondolkodik?

— Sajnos, nem mondhatom. Sokszor viaskodik az ember saját magával, de kell, hogy a sok ember érdeke győzzön. A szűk vállalati érdek más irányba szorítana bennünket. Szót kell értenünk egymással házon belül is. Nagyon fontos dologról van szó.

— A ZÖLDÉRT nemcsak magát építi vagy rombolja, ha rossz kereskedelmi politikát folytat, minden lépése visszautat a termelőkre is. Azért drága az őszibarack, mert sok éven át igen olcsó volt. Nem a boltban, hanem a főlvásárlóknál.

— A zöldségprogram új helyzetet teremtetett, és hatása mindentől érezhető. Meggyőződésem azonban, hogy nem annak az álláspontnak kell sokáig megmaradnia, hogy minden megtermelt árut át kell venni, sokkal inkább

annak, hogy azt termeljük meg, amire szükségünk van, és azt úgy adjuk el, hogy a termelési költségeket mindig fedezze.

— Tehát szerződések rögzítsék, miből mennyit ad a termelő, de a szerződés figyelembe veszi, mit kér a piac.

— Erről van szó.

— Paradicsomi állapot lenne, ha megvalósulna, de egy aggodalom föl villan az emberben: ha ennyire előre megtervezhető, akkor nem fordulhat elő, hogy sok a dinnye. Ha nem lesz sok, nem vehetem meg olcsóbban. Lehet, hogy nem jó közgazdász a vevő, de ezt várja.

— A szerződés garantálni akarja, hogy mindenképpen legyen elég zöldségünk és gyümölcsünk. Átlagot kalkulálhatunk a tervezésnél, de jó idő és sok kedvező körülmény esetén előfordulhat, hogy kétszer annyi terem belőle.

— Ahogy az előbb mondta, ha nem is csapás, de óriási nehézséget jelentene.

— Kétszer annyi zöldbabot, kétszer annyi sárgarépát nem esznek meg az emberek.

— Mi lesz vele?

— A biztonságos termelés mellé jól dolgozó élelmiszeripar kell. Ha dömping van valamiből, nem várhatjuk meg, hogy a nyakunkon marad, és megromlik, dolgozza föl az ipar.

— Most képes rá?

— Sokat kell még javítani.

— Tehát megeshet, hogy a nyakunkon marad valami és megromlik.

— Burgonyából nagy tételek maradtak meg tavasszal. És most ismét több van, mint amennyit megeszünk.

— Ha kevés lenne, külföldről vennénk. Most sok van, fordítsuk meg, adjuk el külföldnek.

— Magas a termelési költség, drága a szállítás is, fajtáink után nem nagyon kapkodnak.

— A termelés biztonsága létérdek, enélkül lépni sem lehet. A megtermelt árut át kell venni — ez is világos és egyértelmű. Ki kellene azonban egészíteni: el is kell adni. Álljon a sarkára a kereskedelem — beleértve a külkereskedelmet is! — ha sok van valamiből.

— Igaz, álljon, de még nem tudjuk, hogyan. A kereskedelem nem vállalhatja mindig magára a terheket. Most például nem kapunk elég vagon. Tároljuk a hagymát, és közben apad. A mi kárunk.

— Ha tud, segítsen megérteni a kereskedelem bűvös szavát, az árrest. Vegyünk egy példát. Szezon közepén monadjuk 10 forint a földieper felvásárlási ára. Mennyiért kerülhet a boltokba?

— A felvásárlás, a nagykereskedelem és a kiskereskedelem kiadásaival tizenhat forint körül lesz az ára.

— És ha primőr? Főlvásárlóják, mondjuk hatvan forintért, mert ezt az epert dajkálni kellett, fűteni rá, fölírt venni fölé. Ezt is meg kell fizetni. De az árres szorzószám: mire a vevőhöz jut, százhusz forint lesz a koraieper. A kereskedelem egyszer hat forintot kapott az egy kilóba fektetett munkájáért, egyszer meg hatvanat. Ne szépítsuk, rázza az öklét, aki látja.

— Éles a példa, de ne térjünk ki előle. Vállalatunk nettó eredménye az árbevétel másfél-két százaléka. Melyik vállalat dolgozik ilyen csekély százalékkal?

— Meglep. Hová lesz akkor az a sok pénz?

— Nagy kockázataink vannak. A burgonyát mondtam az előbb. Ha minden árut fel kell vásárolnunk, a kockázatát valakinek vállalnia kell. Korszerűsíteniük kell, mert anélkül nem létezhetünk. Nagyüzemi termelést kisüzemi módszerekkel átvenni, osztályozni, továbbítani vagy tárolni nem lehet. Megvesszük a gyümölcsöt, a szépet és a jót, drágát, mert exportra szánjuk. Késik a vagon, vagy közbejön

Banos János

Hazaérkeznek

Nem a géppisztolyok:
a mankók nyerik a háborút
Elindulnak a rájukasztott bőrrel

Kiskabátban mint madárijesztők
a kertek s pályaudvarok tábornokai:
hazaérkeznek immár a koldusok

S ha katonaköpenyben
akár Barlach kápolnája
a világháborús menekülttel?

Menetel már mindörökké
a széllé ázott katona —
lába elé az út terít csizmatalp-csöndet
hogy otthon legyen.

Pákolitz István

Kívül-felül

Tömegnek nézlek
Tömeggé rukkoltatsz elő
Tömegként kezel bennünket
Tömegesítünk mindenkit
Tömegekre hivatkozotok
Tömegeket vezényelnek

En Te Ó Mi Ti Ők:
külön-külön

ki-ki
Tömegben kívül-felülínek
képzeli magát.

Vergődés

Napok óta kétségek között vergődöm. Olvasni negyedszázada megtanultam, értelmezni azt, amiről az írott sorok vallanak, nos, azt is próbálgatom már kis ideje. A pénz értékével megismerkedtem, amikor először engedtek el egyedül vásárolni — szó mi szó, az sem tegnap volt. Hogy a „használati utasítás” kifejezést mikor hallottam először, bevallom, nem tudom pontosan, de jól megtanultam azóta, mi is a szerepe. Gondosan tanulmányozom hát a gyártó művek hozzám, vásárlóhoz intézett szövegeit, általában haszonnal kamatoztatom a mindennapi életben eképp szerzett ismereteimet.

S ilyen előzmények után, ráadásul napok óta kétségek között vergődöm. Cipőt vettem. Ne tessék megijedni, nem vált le a talpa, de sem ázott, ugyanis rendeltetésszerűen használtam, legfeljebb sárba lépek vele, töcsába soha. Kényelmes is, csinosnak is mondható. El nem cserélném spanyolra, így támogatom a hazai ipart. Vigyázzok rá, gondos ápolására is berendezkedtem.

A pár bal oldali tagjába dugva találtam ugyanis egy nyomtatott cédulát, miszerint a felsőrész

műbőrből, a talp és a sarok műanyagból készült, ezért „utcai viselésre alkalmas”, akár viszonylag hosszabb ideig is. Mivel a műbőr felsőrész vízzáró tulajdonságú, ősszel, tavasszal hordható, „hideg időben csak korlátozott ideig”. Igaz, „mérsékelt vízgőzáteresztése miatt meleg, fűtött helyiségben a lábbeli állandó viselésre nem alkalmas”. Tetszenek érteni? Tudnak követni? Tehát utcán, ősszel és tavasszal, ám ha lehül a levegő, csak korlátozott ideig, de ha a távfűtés jól működik, hordásra nem — no, akkor inkább folytatom.

„Cipőkrémrel a felsőrést bekenni nem szabad, mert fényét elveszti.” Nedves textillával tisztítam, száraz ruhával fényesítek, ajánlja a Minőségi Cipőgyár. Am ekkor a jobb lábas cipőből — a másik használati utasításból — imigyen szolt hozzám a Tisza Cipőgyár: „Az Ön által vásárolt cipő marhabőr felsőrésszel, ragasztott felerősítésű gumitalppal készült. A felsőrést legcélsebb puha szőrű kefével tisztítani, s az erősebb szennyeződést enyhén nedves ruhával eltávolítani, a száraz és tiszta felsőrést cipőkrémrel ápolni. Négy-öt cipőkrémes kezelés után javasoljuk a felsőbőr színének BAGA-ROL pasztával történő felújítását.”

Hát csoda, ha kétségeim támadtak? Most kenjem a jobb lábas cipőt és óvakodjak a bal oldali krémezéstől, higgyem, hogy marhabőr, vagy fogadjam el a műbőrt? Viselkedjem úgy, mint ha a talp és a sarok műanyagból lenne, vagy törődjek bele abba, hogy ragasztott gumiból? Hordhatom fűtött szobában, vagy csak a hidegre korlátozzam cipőviselési vágyamat?

Kérem, ne is próbáljanak osztani gondjaimban. Az a cipő ugyanis teljesen rendes, akárki készítette, akárki csereberélte is össze a kezelési tájékoztatókat. Felsőrése vászonból készült, talpának közelében nincs sarok. Ugyanis teletalpú. És műanyag. És komolyan mondom, 235 forintért még kényelmes is.

PÁLFY KATALIN

Bezzeg János

Asszony-arcú föltámadás

Önmagad kritikusa szomorú suhanc ki voltál magad elárulva partatlan zuhanással örökös hóhullásban nem múlt téiben — most kicsoda karok ragadnak mégis kicsoda kelek sugara combok közé egész az örökös nyárig kicsoda test hív szeretőjének napról napra éjszakáról éjszakára meg alált hazád s kicsoda szemek nyitják rád a hajnalt hogy felejtél minden veszteségedet mit még elveszteni se volt időd hogy egyetlen szerelmes földrengéssé változik ez a nyár hol még a csöndnek is asszony-arca van.